

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

بررسی ارتباط بین سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات در توانمندی روانشناختی کتابداران

محمدسعید اله رضایی، طاهر زینالی، سعید غفاری

۱. کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی

۲. طاهر زینالی کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی

۳. دانشیار و عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

چکیده:

هدف: پژوهش پیش رو با هدف بررسی ارتباط سواد فناوری اطلاعات با توانمندی روانشناختی کتابداران کتابخانه های عمومی استان قم انجام گرفته است.

روش: پژوهش با روش پیمایشی از نوع توصیفی - همبستگی انجام شد. جامعه آماری شامل تمامی ۱۳۸ کتابدار و مدیر (مسئول کتابخانه) کتابخانه های عمومی استان قم می باشد. که ۱۲۵ نفر در پژوهش شرکت نمودند. ابزار پژوهش پرسشنامه است که مورد استفاده قرار گرفت. جهت تحلیل داده ها در این پژوهش از آمار توصیفی، آزمون t، و نرم افزار SPSS استفاده شد.

یافته ها: یافته های پژوهش حاکی از آن بود که میزان سواد فناوری اطلاعات در سطح متوسط بود؛ همینطور میانگین توانمندی روانشناختی در سطح ۰/۰۱ معنی دار و وضعیت آن در سطح بالای متوسط قرار داشت. سواد فناوری اطلاعات و توانمندی روانشناختی کتابداران استان قم با ضریب همبستگی ۰/۵۸۴ و سطح معنی داری ۰/۰۱ با یکدیگر رابطه مثبت و معنی داری دارند. همچنین تفاوت معنی داری میان سواد فناوری اطلاعات کتابداران بر حسب مدرک تحصیلی وجود ندارد. (سطح معنی داری ۰/۰۷۸)

نتیجه گیری: براساس یافته ها اینگونه نتیجه می گردد که سواد فناوری اطلاعات و توانمندی روانشناختی با هم ارتباط معنی داری داشتند یعنی سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات و توانمندی روانشناختی کتابداران کتابخانه های عمومی استان قم در سطح مناسبی قرار داشت و براساس آزمون انجام گرفته مولفه های خلق کردن و ارتباط برقرار کردن از سواد فناوری اطلاعات می توانند پیش بینی کننده توانمندی روانشناختی کتابداران کتابخانه های عمومی قم باشند.

کلیدواژه ها: سواد، فناوری، سواد فناوری اطلاعات، توانمندی روانشناختی، کتابخانه عمومی، استان قم

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

—مقدمه

امروزه یکی از بارزترین مقوله های مورد نیاز و مورد بحث کتابداران، کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات است. استفاده گسترده از رایانه، نرم افزارهای کتابخانه ای، شبکه های رایانه ای و اجتماعی، سرعت رشد و استفاده از اینترنت، انفجار در کیمیت و کیفیت اطلاعات و منابع اطلاعاتی ازع واملی هستند که کتابخانه ها و کتابداران را مجبور به پذیرفتن و استفاده از ابزارها و روش های جدید فناوری در حال گسترش نموده است. همچنین اهمیت این ابزارها و روش ها به منظور افزایش سرعت، دقت و کمیت فعالیت ها و خدمات مختلف، کتابداران را بر آن داشته تا همیشه و بیش از پیش مجهز به سلاح فناوری شوند. (موسوی، ۱۳۸۹)

پدیده فناوری اطلاعات و ارتباطات با سرعت چشمگیری خواسته های بشر را تحت تاثیر خود قرار داده و تطبیق آن با نیازهای انسان موجب آن شده است تا عصر جدیدی به نام عصر اطلاعات در حیات آدمی آغاز گردد. امروزه اطلاعات نقش کلیدی در توسعه و پیشرفت جوامع ایفا میکند و در شرایط کنونی دستیابی به اطلاعات، دانش و دیریت آن، امکان توسعه و پیشرفت را برای جوامع فراهم نموده است. همچنین توانمندسازی کارکنان به آن ها مسئولیت و اختیاری می دهد تا بتوانند در زمینه و وظایف مشخصی در سازمان تصمیم گیری نمایند. این تصمیم ها در سطوح پایین سازمان گرفته می شوند؛ جایی که کارمندان به شیوه منحصر به فردی به مسائل نگاه می کنند و مشکلاتی را که سازمان مربوط از نقطه ای به بعد با آن ها رو به روست، ندارند. مبادله اطلاعات، دسترسی آسان به داده ها و ارتباط از راه دور، کارکنان یک سازمان را قادر می سازد تا واحد کاری خود را به طور پویا در موقعیت های جغرافیایی و ابعاد سازمانی متفاوت ایجاد نمایند، بنابراین، یک سازمان می بایست شانس بهتری در تبدیل شدن به کلاس جهان به واسطه انعطاف پذیر بودن و مجازی بودن داشته باشد. در قرن بیست و یکم کاملا آشکار است که اطلاعات و ارتباطات، اهمیت راهبردی گسترده ای پیدا نموده است. از طرفی، امروزه همانطوری که سامان ها بر به کارگیری سرمایه انسانی در مواجهه با تنگنای بازار کار تمرکز دارند، کارکنان نیز به دنبال انتشار دانش خود در سراسر سازمان هستند، بنابراین، ابزارهای رقابتی پیشین و سنتی چندان کارساز نیستند.

با ارزیابی رابطه بین فناوری های نیون اطلاعاتی و پیشرفته ای حاکی از آن و اشتراک گذاری دانش و همچنین تاثیر این مقوله ها بر روی افراد می توانیم با شناخت راهکارهای مفید برای پذیرش هر چه بهتر فناوری در بالا بردن توانمندسازی روانشناختی افراد به نتایج مطلوب و راه حل های سودمندی در این زمینه دست یابیم. باید توجه داشته باشیم که همواره توجه به کارکنان به عنوان سرمایه های اجتماعی و فراهم آوردن امکانات لازم در زمینه نوآوری های جدید برای آن ها منفعتی رقابت پذیر در تسهیل فعالیت هایشان ایجاد خواهد نمود، به شرطی که ابعاد روانی فناوری ها برای آن ها مورد بررسی قرار گرفته باشد؛ بنابراین با توجه به اینکه امروزه، موضوع فناوری های نیون اطلاعاتی،

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

تسهیم دانش و توانمندسازی کارکنان در سازمان ها یکی از اهداف مهم و کلیدی می باشد که از سوی رؤسایان و معاونان مربوط دنبال می گردد، در این پژوهش برآنیم تا این دو مولفه را در بین کتابداران مورد بررسی و تحلیل قرار دهیم.

بیان مساله

امروزه نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یادگیری و یاددهی، به ویژه خلق محیط های تعاملی و سازنده اهمیت بسیاری یافته است. سرمایه روانشناختی مفهوم جدیدی است که امروزه کاربردهای وسیعی در علوم انسانی پیدا کرده است. نظریه پردازان و محققان بیان می کنند که این نوع سرمایه نسبت به سرمایه های انسانی و اجتماعی ارزش بالاتری دارد و این دو را نیز دو برمیگیرد. همچنین سرمایه روانشناختی به دلیل قابلیت توسعه و آموزش آن یک استراتژی مهم در زمینه توسعه منابع انسانی و توانمند سازی آنها محسوب می شود. تغییرات تکنولوژیکی در محیط امروز با جهانی شدن در هم آمیخته شده است و این دو با هم منجر به ایجاد عصر شبکه شده اند. عصر شبکه با ایجاد و استفاده از تکنولوژی، فرصتهای جدید و منافع اقتصادی و اجتماعی را به همراه آورده است. نمی توان گفت تکنولوژی ذات خوب یا بد است بلکه ارزش تکنولوژی بستگی به آن دارد که چطور مورد استفاده قرار گیرد. در هر سازمان علاقه زیادی جهت پذیرش و انطباق با تکنولوژیهای جدید وجود دارد اما نرخ تغییر تکنولوژی خیلی سریع است. از این رو بایستی در این زمینه از یک دیدگاه استراتژیک برخوردار بود. برای این منظور یک تیم متشکل از مدیریت عالی بایستی با پیش بینی روند تکنولوژی و تحلیل اهداف و عملکرد سازمان چشم انداز و استراتژیهای را جهت استفاده از تکنولوژی های جدید تعیین کنند. از طرفی همواره فشارهایی بر سازمانها تحمیل می شود که می بایست هزینه های خود را کاهش داده، کیفیت محصولات و خدمات را بهبود بخشیده و بهره وری را افزایش دهند، جهت برآورده کردن این اهداف نیز سازمانها بایستی خود را با تغییرات تکنولوژی و فناوریهای اطلاعاتی انطباق داده و تکنولوژی های جدید را بپذیرند. تحولات جدید در فناوری های مختلف به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات جوامع انسانی را به سوی جامعه اطلاعاتی سوق داده و موضوعاتی مانند آموزش متناسب با نیازهای جامعه و زمان بیشتر مورد توجه قرار می گیرد. امروزه آموزش سواد فناورانه در مباحث آموزش رسمی مدارس اکثر کشورهای جهان از جمله ایران گنجانده شده است.

سواد فناورانه به عنوان یک ضرورت قرن بیست و یکم برای کلیه شهروندان جامعه در نظر گرفته می شود، زیرا که افراد بدون برخورداری از آن قادر به کاربرد ابزارهایی نظیر رایانه، دوربین عکاسی و فیلمبرداری، پمپ بنزین، عابربانک و... نیستند. بنابراین، آموزش سواد فناورانه بخشی از آموزش شهروندی محسوب شده و شهروندانی که از این سواد بی بهره باشند، در زندگی روزمره خود دچار مشکلات فراوانی می شوند و از رفاه و آسایشی که فناوری های نوین برای زندگی بشر به ارمغان آورده اند، محروم می مانند. سواد فناورانه نوع جدیدی از سواد است که ایجاد، انتشار و مصرف فناوری منجر به مطرح شدن آن شده است، و شامل روش هایی که افراد به وسیله آنها انواع

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

فناوری ها را به راحتی مصرف می کنند، می شود. سواد فناورانه می تواند بر چگونگی جستجو در جهان موثر واقع شده و در زندگی فردی و اجتماعی و فرهنگ تأثیر گذار باشد و نیز منجر به ایجاد نگاهی خوش بینانه نسبت به آینده شود. توانمند سازی مفهوم جدیدی است که در اواخر دهه ۸۰ توجه بسیاری از پژوهشگران، صاحب نظران و دست اندرکاران مدیریت و روان شناسی سازمانی را به خود جلب کرده است. همچنین رشد سریع فناوری، موجب تغییر ماهیت کارها شده و رایانه-ها، ربات-ها و دستگاه-های کاملاً خودکار جایگزین مشاغل روزانه شده-اند. این ابزار تغییرات شدیدی در نوع مهارت-های مورد نیاز افراد و اعضای سازمان ایجاد کرده است. بدیهی است برای رویارویی با چنین چالشی، کارکنان باید توانمند شوند، یعنی در تمام جهات رشد کنند. توانمندسازی، راهبردی مهم برای توسعه سازمان-های مختلف برای تطابق با تغییرات خارجی و یکی از مسائل اصلی سازمان-ها است. در دوران حاضر، توانمندسازی بسان ابزاری است که مدیران از طریق آن قادر خواهند بود سازمان-های امروزی را با ویژگی-هایی چون تنوع شبکه-های نفوذ، رشد، اتکا به ساختار افقی و شبکه-ای، حداقل شدن فاصله کارکنان از مدیران، کاهش تعلق سازمانی و به-کارگیری فناوری اطلاعات، به-طور کارآمد اداره کنند. توانمندسازی با پرورش کارکنانی بانگیزه و توانا به مدیران امکان خواهد داد تا در برابر پویای-های محیط رقابتی به-سرعت و به-طور مناسب عمل کنند و موجبات برتری رقابتی سازمان شان را فراهم آورند. همین امر سبب شده است تا در این پژوهش به ارتباط بین سواد فناوری اطلاعات و توانمندی روان شناختی کتابداران پرداخته شود.

سوالات تحقیق

I. سوال اصلی

آیا بین سواد فناوری اطلاعات با توانمندی روانشناختی کتابداران کتابخانه های عمومی ارتباط وجود دارد؟

II. سوالات فرعی

وضعیت سواد فناوری اطلاعات کتابداران چگونه می باشد؟

وضعیت توانمندی روان شناختی کتابداران چگونه می باشد؟

آیا میان مولفه های سواد فناوری اطلاعات با توانمندی روان شناختی کتابداران ارتباط وجود دارد؟

آیا مولفه های سواد فناوری اطلاعات قابلیت پیش بینی توانمندی روانشناختی کتابداران را دارند؟

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

یافته های و روش پژوهش

پژوهش پیش رو با روش پیمایشی از نوع توصیفی - همبستگی است. این پژوهش به بررسی رابطه بین متغیرهای سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات و توانمندی روانشناختی کارکنان می پردازد از نوع پژوهش های همبستگی می باشد که برای تعیین همبستگی میان متغیرهای مورد بررسی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. روش های گردآوری داده ها در این تحقیق عبارت است از مطالعات کتابخانه ای (شامل منابع کتابخانه ای، همانند کتاب، مقالات، کنفرانس ها، منابع اینترنتی و ...) و پژوهش میدانی (پخش و جمع آوری ابزار اندازه گیری داده ها برای تجزیه و تحلیل) می باشد.

جامعه و نمونه آماری پژوهش

جامعه پژوهش حاضر شامل تمامی ۱۳۸ کتابدار و مدیر کتابخانه های عمومی استان قم است؛ از آنجایی که به دلیل شرایط کنونی (شیوع ویروس کرونا) و غیرحضور شدن خیلی از کتابخانه ها و دسترسی به تمامی مراکز کتابخانه های استان به صورت حضوری ممکن نبود لذا محقق از طریق ایمیل . شماره تماس کتابداران و مدیران پرسشنامه را به جامعه ارسال نموده که در این پاسخ دهی به پرسشنامه ۱۲۵ نفر پرسشنامه را ارسال نمودند. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی از نرم افزار **SPSS21** استفاده شد. از آمار توصیفی مانند توزیع فراوانی و میانگین برای توصیف داده های جمعیت شناختی و در سطح آمار استنباطی از مشخصه های آماری **T-test** و آزمون **F** تحلیل واریانس استفاده شده است.

جدول (۱) توصیف میزان مولفه های سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات

مولفه ها	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد
شرح دادن	۱۲۵	۳/۱۰۲۳	۱/۰۶۳
دستیابی	۱۲۵	۳/۱۲۴	۱/۰۷۴
ارزشیابی	۱۲۵	۳/۱۰۸	۱/۰۴۲۸
مدیریت	۱۲۵	۳/۲۳۱	۱/۰۰۲۴
ترکیب کردن	۱۲۵	۳/۰۵۵	۱/۰۳۷۲
خلق کردن	۱۲۵	۳/۰۹۳	۰/۹۷۴
ارتباط برقرار کردن	۱۲۵	۲/۸۷۷	۰/۹۷۷
سواد	۱۲۵	۳/۰۷۲۵	۰/۹۴۳

همانگونه که در جدول بالا مشخص شده است میانگین نمره افراد مورد مطالعه در مولفه شرح دادن ۳/۱۰۲۳، دستیابی ۳/۱۲۴، ارزشیابی ۳/۱۰۸، مدیریت ۳/۲۳۱، ترکیب کردن ۳/۰۵۵، خلق کردن ۳/۰۹۳، ارتباط برقرار کردن ۲/۸۷۷، سواد ۳/۰۷۲۵ است.

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senacnf.ir

۲/۸۷۷، و در کل سواد ۳/۰۷۲۵ بوده است. بیشترین میانگین مربوط به مولفه مدیریت به میزان ۳/۲۳۱ و کمترین مربوط به مولفه ارتباط برقرار کردن به میزان ۲/۸۷۷ می باشد.

توصیف میزان مولفه های توانمندی روانشناختی

جدول (۲) توصیف میزان مولفه های توانمندی روانشناختی

مؤلفه ها	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد
معنی دار بودن	۱۲۳	۳/۶۹۱	۰/۸۴۱
شایستگی	۱۲۳	۳/۷۳۴	۰/۸۵۳
خودمختاری	۱۲۴	۲/۶۲۳	۱/۰۷۲۴
تاثیرگذاری	۱۲۴	۳/۵۲۱	۱/۰۰۸۹
اعتماد	۱۲۲	۳/۰۹۶	۱/۱۳۳
توانمندی روانشناختی	۱۲۴	۳/۳۲۹	۰/۷۹۵

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

همانطور که در جدول (۲) مشاهده می شود میانگین نمره افراد مورد مطالعه در مولفه معنی دار بودن ۳/۶۹۱، در مولفه شایستگی ۳/۷۳۴، در مولفه خودمختاری ۳/۶۲۳، در مولفه تاثیرگذاری ۳/۵۲۱، در مولفه تائیدگذاری ۳/۵۲۱، در مولفه اعتماد ۳/۰۹۶، در مولفه کلی توانمندی روانشناختی ۳/۳۲۹ است. بیشترین میانگین مربوط به مولفه شایستگی به میزان ۳/۷۳۴، و کمترین میانگین مربوط به مولفه خودمختاری به میزان ۲/۶۲۳ می باشد.

وضعیت سواد فناوری اطلاعات کتابداران کتابخانه های عمومی استان قم چگونه است؟

جدول (۳) نتایج آزمون T تک نمونه ای وضعیت موجود سواد

ارزش آزمون = ۳						
سطح اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	T	مولفه ها
بالا	پایین					
۰/۲۳۱	-۰/۰۱۳۶	۰/۱۰۸۲	۰/۰۸۲	۱۲۵	۱/۷۴۷	شرح دادن
۰/۲۴۷	۰/۰۰۱۳	۰/۱۲۴۹	۰/۰۴۶	۱۲۵	۱/۹۷۶	دستیابی
۰/۲۳۰۴	-۰/۰۱۰۷	۰/۱۰۹۷	۰/۰۷۴	۱۲۵	۱/۷۹۱	ارزشیابی
۰/۳۴۵۹	۰/۱۱۵۳	۰/۲۳۰۵	۰/۰۰۰	۱۲۵	۳/۹۳۶	مدیریت
۰/۱۷۵۲	-۰/۰۶۴۱	۰/۰۵۶	۰/۳۶۳	۱۲۵	۰/۹۱۳	ترکیب کردن
۰/۲۰۶۸	-۰/۰۱۷۶	۰/۰۹۴۳۹	۰/۰۹۸	۱۲۵	۱/۶۵۱	خلق کردن
-۰/۰۱۰۰	-۰/۲۳۷	-۰/۱۲۳	۰/۰۳۴	۱۲۵	-۰/۱۴۳	ارتباط برقرار کردن
۰/۱۸۳	-۰/۰۳۸۷	۰/۰۷۲۷	۰/۲۰۳	۱۲۵	۱/۲۸۳	سواد

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

با توجه به جدول (۳) نتایج آزمون T تک نمونه ای وضعیت موجود سواد فناوری اطلاعات نشان داد که مولفه شرح دادن با توجه به اینکه میانگین آن بیش از میانگین نظری است اما معنی دار نیست و وضعیت آن در سطح متوسط می باشد. مولفه دستیابی با توجه به اینکه میانگین آن بیش از میانگین نظری می باشد در سطح ۰/۰۵ معنی دار می باشد. و وضعیت آن در سطح بالای متوسط می باشد. مولفه ارزشیابی با توجه به اینکه میانگین آن بیش از میانگین نظری می باشد اما معنی دار نبوده و وضعیت آن در سطح متوسط می باشد. مولفه مدیریت با توجه به اینکه میانگین آن بیش از میانگین نظری می باشد در سطح ۰/۰۱ معنی دار می باشد و وضعیت آن در سطح بالای متوسط می باشد. مولفه ترکیب کردن با توجه به اینکه میانگین آن بیش از میانگین نظری می باشد اما معنی دار نبوده و وضعیت آن در سطح متوسط است. مولفه خلق کردن با توجه به اینکه میانگین آن بیش از میانگین نظری می باشد اما معنی دار نبوده و وضعیت آن در سطح متوسط است. مولفه ارتباط برقرار کردن با توجه به اینکه میانگین آن کمتر از میانگین نظری است در سطح ۰/۰۵ معنی دار می باشد و وضعیت آن در سطح پایین متوسط می باشد. میانگین سواد فناوری در کل بیشتر از میانگین نظری است اما معنی دار نبوده و وضعیت آن در سطح متوسط است.

وضعیت توانمندی روانشناختی کتابداران کتابخانه های عمومی استان قم چگونه است؟

جدول (۴) نتایج آزمون t تک نمونه ای وضعیت موجود توانمندی روانشناختی

ارزش آزمون = ۳					
مؤلفه ها	T	درجه آزادی	سطح معناداری (دو دامنه)	اختلاف میانگین	سطح اطمینان ۹۵٪
					پایین
					بالا
معنی دار بودن	۱۴/۰۵۲	۱۲۵	۰/۰۰۰	۰/۶۹۲	۰/۵۹۴۸
شایستگی	۱۴/۷۳۲	۱۲۵	۰/۰۰۰	۰/۷۳۲	۰/۶۳۴
خودمختاری	-۶/۰۳۱	۱۲۵	۰/۰۰۰	۰/۷۳۲	۰/۶۳۴
خودمختاری	-۶/۰۳۱	۱۲۵	۰/۰۰۰	-۰/۳۷۸	-۰/۵۰۲
تاثیرگذاری	۸/۵۱۲	۱۲۵	۰/۰۰۰	۰/۵۰۱۸	۰/۳۸۶
اعتماد	۱/۵۴۷	۱۲۵	۰/۱۴۷	۰/۰۹۷۱	۰/۰۳۴۲
توانمندی روانشناختی	۷/۰۶۳	۱۲۵	۰/۰۰۰	۰/۳۲۸	۰/۲۳۷۷
سواد	۱/۲۸۳	۱۲۵	۰/۲۰۳	۰/۰۷۲۷	-۰/۰۳۸۷
					۰/۱۸۴۳

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

با توجه به جدول (۴)، نتایج آزمون t تک نمونه ای وضعیت موجود توانمندی روانشناختی کتابداران کتابخانه های عمومی استان قم، میانگین مولفه معنی دار بودن بیش از میانگین نظری است و در سطح ۰/۰۱ معنی دار بوده و وضعیت آن در سطح بالای متوسط می باشد. میانگین مولفه شایستگی بیش از میانگین نظری می باشد و در سطح ۰/۰۱ معنی دار بوده و وضعیت آن در سطح بالای متوسط است. میانگین مولفه خودمختاری کمتر از میانگین نظری می باشد و در سطح ۰/۰۱ معنی دار بوده و وضعیت آن در سطح پایین متوسط است. میانگین مولفه تاثیرگذاری بیش از میانگین نظری می باشد و در سطح ۰/۰۱ معنی دار بوده و وضعیت آن در سطح بالای متوسط است. میانگین مولفه اعتماد بیش از میانگین نظری می باشد اما معنی دار نبوده و وضعیت آن در سطح متوسط است. میانگین توانمندی روانشناختی در کل بیش از میانگین نظری می باشد و در سطح ۰/۰۱ معنی دار بوده و وضعیت آن در سطح بالای متوسط می باشد.

آیا مولفه های سواد فناوری اطلاعات قابلیت پیش بینی توانمندی روانشناختی کتابداران را دارند؟ برای بررسی بیشتر همبستگی دو متغیر اصلی پژوهش، میزان همبستگی مولفه های سواد با توانمندی روانشناختی و با استفاده از آزمون رگرسیون مرود بررسی قرار گرفته است که نتایج آن در جدول زیر آمده است.

جدول (۵) خلاصه مدل رگرسیون

مدل	R	مربع R	خطای استاندارد برآورد شده
۱	۰/۹۱۵۸ ^a	۰/۳۳۷	۰/۶۳۵۹۴
۲	۰/۹۵۵۹ ^b	۰/۳۵۳	۰/۶۳۴۵۳

پیش بین: مولفه های خلق کردن و ارتباط b:

پیش بین: مولفه ارتباط برقرار کردن a:

آیا سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات کتابداران زن و مرد با هم تفاوت دارد؟ برای آزمون اختلاف میانگین های میزان سواد کتابداران در جنسیت زن و مرد از آزمون t دو گروه مستقل استفاده شده است که نتایج آن در جدول زیر آمده است:

جدول (۶) اطلاعات توصیفی سواد در دو گروه زن و مرد

متغیر	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد میانگین
سواد	زن	۷۵	۳/۲۹۴	۰/۹۲۴	۰/۷۶۸
	مرد	۵۰	۲/۸۳۶	۰/۹۱۳	۰/۰۷۸۶

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

بر اساس جدول فوق واریانس های دو گروه زن و مرد با هم برابر می باشند و با توجه به مقدار t بدست آمده و سطح معنی داری کمتر از $0/01$ نشان می دهد که میان دو گروه زن و مرد در سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات تفاوت معنی داری وجود دارد.

آیا سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات میان کتابداران بر حسب مدرک تحصیلی تفاوت دارد؟
برای بررسی تفاوت میانگین های میزان سواد فناوری اطلاعات کتابداران بر حسب مدرک تحصیلی کتابداران از آزمون واریانس یک راهه استفاده گردیده شد که نتایج آن در جدول زیر آمده است.

جدول (۷) اطلاعات توصیفی سواد فناوری اطلاعات بر حسب مدرک تحصیلی

مدرک	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد
دیپلم	۵	۱/۹۷۸	۰/۴۵۹	۰/۱۴۳
فوق دیپلم	۱۰	۲/۳۲۳	۰/۵۵۰	۰/۱۸۴
لیسانس	۳۲	۳/۱۱۶	۰/۹۵۷	۰/۰۶۸
فوق لیسانس	۶۷	۳/۰۴۱۵	۰/۹۲۸	۰/۱۰۵۸
دکتری	۱۱	۳/۵۷۸	۰/۶۱۸	۰/۴۳۸
مجموع	۱۲۵	۳/۰۷۲۸	۰/۹۴۵	۰/۰۵۶۷

نتایج جدول فوق نشان می دهد تفاوت معنی داری میان سواد فناوری اطلاعات کتابداران بر حسب مدرک تحصیلی وجود ندارد. (سطح معنی داری $0/078$)

نتیجه گیری

سازمان های امروزی برای باقی ماندن و رقابت در محیط متغیر و چالش برانگیز باید بسیار توانمند و دارای سواد فناوری باشند، در همین راستا نیازمند کارکنانی هستند که دارای این توانایی باشند و به این توانایی دست یافته باشند. از طرفی دیگر توانمندسازی نیروی انسانی یکی از اعجازآورترین رویکردهای توسعه منابع انسانی می باشد که منجر به پیشرفت نیروی انسانی در سازمان می گردد. توانمندسازی یک حرکت دائمی می باشد و اهمیت آن همواره رو به افزایش است چرا که اساس توسعه در کسب و کار امروز، همگام بودن با تغییرات اجتماعی، دستاوردهای تکنولوژی و تقاضای محیط رقابتی می باشد. سازمان ها نیازمند افرادی می باشند که بتوانند بهترین استفاده از تکنولوژی پیشرفته را ارائه دهند و نوآوری ها را بیابند و بتوانند محصولات و خدمات خود را بهبود بخشند. طبق آمار بدست آمده مشاهده می شود، ۷۵ نفر معادل ۶۰ درصد را زنان و ۵۰ نفر معادل ۴۰ درصد را مردان تشکیل دادند. همچنین نحوه پراکندگی جمعیتی پاسخ دهندگان از نظر سابقه کار به شرح ذیل می باشد:

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

۵ نفر معادل ۴ درصد دیپلم، ۱۰ نفر معادل ۸ درصد کاردانی، ۳۲ نفر معادل ۲۵/۶ درصد کارشناسی، ۶۷ نفر معادل ۵۳/۶ درصد کارشناسی ارشد و ۱۱ نفر معادل ۸/۸ درصد دکتری می‌باشند. که در این میان افراد با تحصیلات کارشناسی ارشد بیشترین فراوانی را (۵۳/۶ درصد) به خود اختصاص داده‌اند. همینطور نحوه پراکندگی جمعیتی پاسخ‌دهندگان از نظر رشته تحصیلی؛ ۸۶ نفر معادل ۶۸/۸ درصد تحصیلات کتابداری و ۳۹ نفر معادل ۳۱/۲ درصد تحصیلات غیرکتابداری دارند. که در این میان افراد با تحصیلات کتابداری بیشترین فراوانی را (۶۸/۸ درصد) به خود اختصاص داده‌اند. توصیف میزان مولفه های سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات؛ طبق آمار بدست آمده میانگین نمره افراد مورد مطالعه در مولفه شرح دادن ۳/۱۰۲۳، دستیابی ۳/۱۲۴، ارزشیابی ۳/۱۰۸، مدیریت ۳/۲۳۱، ترکیب کردن ۳/۰۵۵، خلق کردن ۳/۰۹۳، ارتباط برقرار کردن ۲/۸۷۷، و در کل سواد ۳/۰۷۲۵ بوده است. بیشترین میانگین مربوط به مولفه مدیریت به میزان ۳/۲۳۱ و کمترین مربوط به مولفه ارتباط برقرار کردن به میزان ۲/۸۷۷ می‌باشد. توصیف میزان مولفه های توانمندی روانشناختی؛ طبق آمار کسب شده میانگین نمره افراد مورد مطالعه در مولفه معنی دار بودن ۳/۶۹۱، در مولفه شایستگی ۳/۷۳۴، در مولفه خودمختاری ۳/۶۲۳، در مولفه تاثیرگذاری ۳/۵۲۱، در مولفه تاثیرگذاری ۳/۵۲۱، در مولفه اعتماد ۳/۰۹۶، در مولفه کلی توانمندی روانشناختی ۳/۳۲۹ است. بیشترین میانگین مربوط به مولفه شایستگی به میزان ۳/۷۳۴ و کمترین میانگین مربوط به مولفه خودمختاری به میزان ۲/۶۲۳ می‌باشد. در نهایت سواد فناوری اطلاعات و توانمندی روانشناختی کتابداران کتابخانه های عمومی استان قم، با ضریب همبستگی پیرسون ۰/۵۸۱ و سطح معنی داری آلفای ۰/۰۱ با یکدیگر رابطه مثبت و معنی داری دارند. همچنین جدول فوق نشان می‌دهد که مولفه ارتباط برقرار کردن با مقدار ضریب همبستگی ۰/۵۸۹ بیشترین و مولفه شرح دادن با مقدار ضریب همبستگی ۰/۴۷۶ کمترین ارتباط را با توانمندی روانشناختی دارند. همچنین این جدول نشان می‌دهد که مولفه خودمختاری با مقدار ضریب همبستگی ۰/۵۰۹ بیشترین و مولفه معنی دار بودن با مقدار ضریب همبستگی ۰/۳۷۳ کمترین ارتباط را با سواد فناوری اطلاعات دارند.

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

منابع. مآخذ:

- ابطحی، سیدحسین. عابسی، سعید (۱۳۸۶) توانمندسازی کارکنان. کرج: موسسه تحقیقات و آموزش مدیریت. الوانی سید مهدی (۱۳۸۷) مدیریت عمومی، تهران، انتشارات رشد.
- برگن برایان (۱۳۸۶)، مبنای دانش، ترجمه ی محمد باقری و محمد قهرمانی، تهران موسسه تحقیقات و آموزش مدیریت
- پورکریمی، جواد؛ کرامتی، محمدرضا، (۱۳۹۵)، رابطه آموزش فناوری اطلاعات و ارتباطات و توانمندی روانشناختی دبیران متوسطه. فصلنامه علمی - تخصصی «آموزش در علوم انسانی». شماره یکم، بهار و تابستان ۱۳۹۵: ۹۲-۶۷
- حاتم پور، فرزانه؛ یارمحمدیان، محمد حسین، (۱۳۸۹)، شناسایی نیازهای سطوح بلوغ سازمانی بر اساس «مدل بالندگی توانمندی کارکنان» در بخش مدارک پزشکی بیمارستان های دولتی شهر اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی حرآبادی فراهانی مجید، ۱۳۸۵، بررسی رابطه بین ساختار سازمانی و توانمندسازی کارکنان صف و ستاد بانک پارسیان شعب تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.
- حسینی، شیوا؛ یارمحمدیان، محمدحسین؛ عجمی، سیما. (۱۳۸۸). رابطه بین فرهنگ سازمانی و بلوغ سازمانی کارکنان بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۸۷-۱۳۸۶. دانش و پژوهش در علوم تربیتی - برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)، شماره بیست و یکم، بهار ۱۳۸۸، صص ۱۱۶-۱۰۱.
- دفت، ریچارد ال (۱۳۷۴) تئوری سازمان و طراحی ساختارجلد اول، مترجم علی پارسیان و سید محمد اعرابی، تهران، موسسه مطالعات پژوهشهای بازرگانی
- دقیقی ماسوله زهرا، اللهیاری محمد صادق، (۱۳۹۵)، تاثیر بلوغ سازمانی بر آمادگی الکترونیک سازمان دهقانی سلطانی، مهدی؛ مصباحی، مریم؛ عوامی، میثم (۱۳۷۹) تاثیر استفاده از فناوریهای نوین اطلاعاتی بر توانمندسازی روانشناختی کارکنان با تبیین نقش میانجی تسهیم دانش مورد مطالعه: کارکنان دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره). فصلنامه علمی پژوهشی آموزش علوم دریایی. شماره ۲۱. صص ۴۵-۶۲

Abasi S & Abtahi H. Employee's empowerment. Tehran: Publishing Institute for Management and Research; ۲۰۱۴: ۱۴۶-۶۰ [Book in Persian].

یازدهمین کنگره ملی سراسری
فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senacnf.ir

Alomiyam, N. R., & Alraja, M. N. (۲۰۱۳). The effect of information technology in empowerment public sector employees: A field study. *Journal of Contemporary Research in Business*, ۵, ۸۱۵-۸۰۵.

Lak B & Javadian R. The effect of it infrastructures on empowerment of police staff. *Towsee Human Resources and Management* ۲۰۱۱; ۶(۱۹): ۶۰-۳۱ [Article in Persian]

Meng, L., Jin, Y. & Guo, J. (۲۰۱۶). Mediating and/or moderating roles of psychological empowerment. *Applied Nursing Research*. ۳۰(۱), ۱۱۰-۱۰۴.

Qudah, S. H., & Melhem, Y. (۲۰۱۱). Impact of information and information technology on empowerment of employees private school sector In Northern Region in Jordan. *Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences (JETEMS)*, ۲(۱), ۴۸-۴۰. Oakdale; ۲۰۱۰. Thesis]. New York: Dowling College